

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/55/2006

PRZESTRZEGANIE PRAW ZWIERZĄT W POLSCE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

- Polacy mają podzielone opinie na temat skuteczności ustawowej ochrony zwierząt w naszym kraju: 35% ankietowanych uważa, że prawo wystarczająco je chroni, a 33% jest przeciwnego zdania. Ponad jedna czwarta respondentów (28%) przyznaje się do nieznamości odpowiednich przepisów.
- Większość badanych (70%) słyszała o przypadku ukarania kogoś za złe traktowanie zwierząt (np. grzywną lub więzieniem), odkąd obowiązuje ustawa o ochronie zwierząt.
- W społeczeństwie powszechna jest opinia (95% wskazań), że człowiek, który jest właścicielem jakiegoś zwierzęcia, nie może z nim zrobić, co zechce, bez żadnych ograniczeń.
- Prawie wszyscy biorący udział w badaniu (97%) uważają, że powinno się reagować, kiedy właściciel bije albo głodzi swoje zwierzęta. Wśród tych osób powszechne jest przekonanie, że reagowanie na przypadki maltretowania zwierząt jest sprawą każdego, kto coś takiego zauważy (96%), a także różnych organizacji i stowarzyszeń społecznych (89%). Od 1996 roku wzrosły odsetki badanych, którzy uważają, że zajmowanie się takimi przypadkami należy też do władz lokalnych, samorządowych, np. straży miejskiej (z 87% do 94%), i administracji państwowej, np. policji (z 78% do 92%).
- Ponad połowa Polaków (52%) jest przekonana, że w naszym kraju zwierzęta są dobrze traktowane, nieco mniej osób (38%) wyraża pogląd przeciwny.
- Zdaniem większości badanych (58%) prawo do trzymania zwierząt (niezależnie od warunków wskazanych w ustawie) może być ograniczone tylko wtedy, jeśli zwierzęta rzeczywiście zagrażają życiu czy zdrowiu sąsiadów lub innych ludzi. Co trzeci respondent (33%) sądzi zaś, że powinno się zakazać trzymania zwierząt zawsze wtedy, kiedy w jakikolwiek sposób przeszkadzają one sąsiadom lub innym ludziom. Tylko co dwudziesty Polak (5%) uważa, że nie powinno się tego prawa ograniczać w żaden sposób.

W naszej kulturze stosunek do zwierząt jest bardzo niejednoznaczny, choć nie jest ona pod tym względem wyjątkowa. Poszczególne gatunki zwierząt czy nawet różne osobniki tego samego gatunku mogą spotkać się ze skrajnie odmiennym traktowaniem. Jedni uważają swoje domowe psy czy koty niemal za członków rodziny, inni potrafią takie same zwierzęta dręczyć „dla zabawy”, jeszcze inni hodowane przez siebie zwierzęta traktują czysto utylitarnie, jak produkt, rzecz, a nie jak żywe istoty.

Aby zapobiec okrutnemu, bezmyślnemu czy skrajnie przedmiotowemu traktowaniu zwierząt, parlament w 1997 roku przyjął ustawę o ochronie zwierząt¹. Gdy toczyła się debata dotycząca kształtu tej ustawy, pośrednio wzięliśmy w niej udział badając opinie Polaków na ten temat². Obecnie, prawie po dziesięciu latach funkcjonowania przepisów o ochronie zwierząt, postanowiliśmy ponownie zająć się w naszych badaniach tym zagadnieniem³.

Polacy mają podzielone opinie na temat tego, czy obowiązujące w Polsce przepisy w wystarczający sposób zapewniają ochronę zwierząt. Ponad jedna trzecia respondentów (35%) sądzi, że ochrona ta jest wystarczająca, i niemal tyle samo osób (33%) jest przeciwnego zdania. Ponad jedna czwarta badanych (28%) stwierdziła, że nie zna przepisów dotyczących ochrony zwierząt.

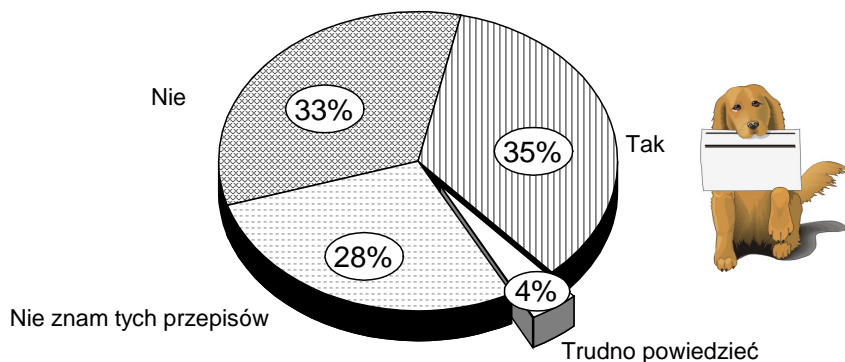
---

¹ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 1997 nr 111 poz. 724 z późniejszymi zmianami).

² Por. komunikat CBOS „Ludzie i zwierzęta”, styczeń 1997.

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (189) zrealizowano w dniach 3-6 lutego 2006 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Na podstawie wyników tego badania ukazał się komunikat „Pomaganie bezpańskim i dzikim zwierzętom”, marzec 2006. Planowane jest kolejne badanie dotyczące zwierząt hodowlanych.

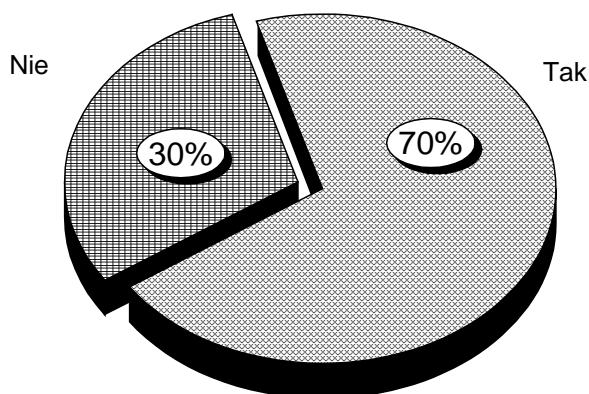
RYS. 1. W POLSCE OD 1997 ROKU OBOWIĄZUJE USTAWA O OCHRONIE ZWIERZĄT. JAK PAN(I) MYŚLI, CZY ISTNIEJĄCE PRZEPISY W WYSTARCZAJĄCY SPOSÓB ZAPEWNIĄ OCHRONĘ ZWIERZĄT CZY TEŻ NIE?

O tym, że zwierzęta są obecnie dobrze chronione przez prawo, częściej przekonani są mężczyźni niż kobiety. Pogląd ten jest też zdecydowanie bliższy mieszkańcom wsi, natomiast im większa miejscowość, tym rzadziej możemy go spotkać, choć nie zawsze wynika to z podzielenia opinii przeciwnej - mieszkańcy dużych miast (powyżej 100 tys.) częściej niż pozostałe osoby deklarowali, że nie znają wzmiankowanych przepisów. Z drugiej strony - im młodszy i lepiej wykształceni respondenci, tym częściej są zdania, że ochrona zwierząt w Polsce nie jest wystarczająca. Na opinie w tej kwestii ma również wpływ posiadanie jakiegoś zwierzęcia w domu - ci, którzy zadeklarowali, że takowe mają, częściej niż pozostali uważają, że zwierzęta nie są dobrze chronione, natomiast osoby nietrzymające w domu zwierząt częściej przyznawali, że nie znają odpowiednich przepisów (patrz: tabele aneksowe).

Mimo że tylko o jednej trzeciej Polaków można powiedzieć, iż są w pełni przekonani o wystarczającym zabezpieczeniu praw zwierząt, postanowiliśmy sprawdzić, czy badani spotkali się z przejawami funkcjonowania omawianej ustawy, to znaczy, czy słyszeli o przypadku ukarania kogoś (np. grzywną lub więzieniem) za złe traktowanie zwierząt. Okazało się, że z taką sytuacją zetknęła się przeważająca większość ankietowanych (70%).

RYS. 2. CZY OD CZASU, KIEDY OBOWIAZUJE TO PRAWO (USTAWA O OCHRONIE ZWIERZĄT - J.L.), SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O PRZYPADKU UKARANIA CZŁOWIEKA (NP. GRZYWNĄ LUB WIĘZIENIEM) ZA ZŁE TRAKTOWANIE ZWIERZĄT?

Odpowiedzi na to pytanie w niewielkim tylko stopniu uzależnione są od czynników społeczno-demograficznych. Znacząco wyróżniają się tylko badani z wyższym wykształceniem, wśród których mniej niż co piąty (18%) nie słyszał o ukaraniu kogoś za złe traktowanie zwierząt. Mniejszą z kolei wiedzą na ten temat charakteryzują się najstarsi badani (powyżej 65 roku życia), z których ponad dwie piąte (42%) nie zetknęło się z takim przypadkiem.

Polacy powszechnie uważają, że człowiek będący właścicielem jakiegoś zwierzęcia nie powinien mieć w stosunku do niego nieograniczonych praw. Podobnie jak w 1996 roku ponad 90% badanych odpowiedziało, że właściciel nie może traktować zwierzęcia według swojego widzimisię.

Tabela 1

Czy uważa Pan(i), że człowiek, który jest właścicielem jakiegoś zwierzęcia, może z nim zrobić bez ograniczeń to, co chce?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	1996	2006
	w procentach	
Zdecydowanie tak	2	1
Raczej tak	3	3
Raczej nie	23	24
Zdecydowanie nie	70	71
Trudno powiedzieć	2	1

Odsetki osób przyzwalających na dowolność w traktowaniu zwierząt są bardzo niewielkie właściwie we wszystkich grupach badanych. Wobec tego - tak samo jak w badaniu z 1996 roku - odpowiedzi można różnicować przede wszystkim ze względu na stopień zdecydowania co do tego, że nie można pozwolić na pełną dowolność w postępowaniu ze zwierzętami. Zdecydowanie w tej kwestii jest tym większe, im badani są młodszy, lepiej wykształceni i im większa miejscowość, w której mieszkają. Ponadto bardziej zdecydowane w tej kwestii są kobiety oraz właściciele zwierząt domowych. Szczególnie niski odsetek odpowiedzi zdecydowanie negujących możliwość dowolnego postępowania ze zwierzętami jest w grupie rolników (patrz: tabele aneksowe).

Z uzyskanych deklaracji wynika, że Polacy wykazują dość dużą wrażliwość, jeśli chodzi o niewłaściwe traktowanie zwierząt, ich bicie czy głodzenie. Aż 97% badanych stwierdziło, że powinno się reagować w tak skrajnych wypadkach wykorzystywania prawa własności wobec zwierząt, przy czym 81% respondentów (o 8 punktów więcej niż w 1996 roku) nie miało co do tego żadnych wątpliwości. Jak widać, prawo właściciela zwierzęcia do dysponowania nim według swojej woli jest jednak bardzo wyraźnie ograniczone. Przyzwolenie społeczne na tak wyraźne nadużywanie tego prawa już przed dziesięcioma laty było znikome, a obecnie jeszcze się zmniejszyło. Prawdopodobnie wpływ na taką postawę ma nagłaśnianie przez media przypadków maltretowania zwierząt oraz istnienie przepisów prawnych pozwalających piętnować i karać takie postęпки.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, powinno się reagować, jeśli właściciel bije albo głodzi swoje zwierzęta, czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	1996	2006
	w procentach	
Zdecydowanie tak	73	81
Raczej tak	23	16
Raczej nie	2	1
Zdecydowanie nie	0	0
Trudno powiedzieć	2	2

Warto zauważyć, że odpowiedzi na to pytanie kształtują się bardzo podobnie we wszystkich grupach badanych. Nieco mniej zdecydowani niż przeciętnie są respondenci najstarsi, najslabiej wykształceni oraz mieszkańcy wsi. Należy jednakże podkreślić, że w porównaniu z badaniem sprzed dziesięciu lat rozbieżności między rolnikami

a pozostałymi grupami społeczno-zawodowymi zdecydowanie się zmniejszyły. W 1996 roku 85% rolników uważało, że należy reagować, gdy ktoś bije lub głodzi swoje zwierzęta, obecnie zaś sądzi tak 93% osób z tej grupy.

Podobnie jak dziesięć lat temu przeważająca większość Polaków (96%) jest zdania, że każdy, kto zauważy przypadek maltretowania zwierząt, powinien jakoś na to zareagować. Niewiele mniej osób (89%) uważa, że reagowanie w takich sytuacjach jest też obowiązkiem organizacji społecznych i stowarzyszeń. Natomiast od 1996 roku nastąpiły znaczące przesunięcia w opinii na temat ewentualnych reakcji władz samorządowych (np. straży miejskiej) i administracji państwowej (np. policji). Przed dziesięcioma laty zauważalnie mniej osób (i w sposób mniej zdecydowany) niż obecnie sądziło, że reagowanie na przypadki maltretowania zwierząt powinno należeć do tych służb. Ponieważ nie wiąże się to ze spadkiem zaufania do organizacji społecznych czy ze zdjęciem odpowiedzialności ze zwykłych obywateli, można przypuszczać, że w ciągu tych dziesięciu lat ludzie nabrali przekonania, iż nie da się skutecznie zapobiegać maltretowaniu zwierząt bez interwencji „czynników urzędowych”. Nasuwa się również inne wytłumaczenie: „zwykli” ludzie i organizacje społeczne mają przede wszystkim obowiązek informować o przypadkach łamania praw zwierząt, natomiast straż miejska czy policja władna jest i ma odpowiednie środki, aby takie postępowanie ukrócić.

Tabela 3

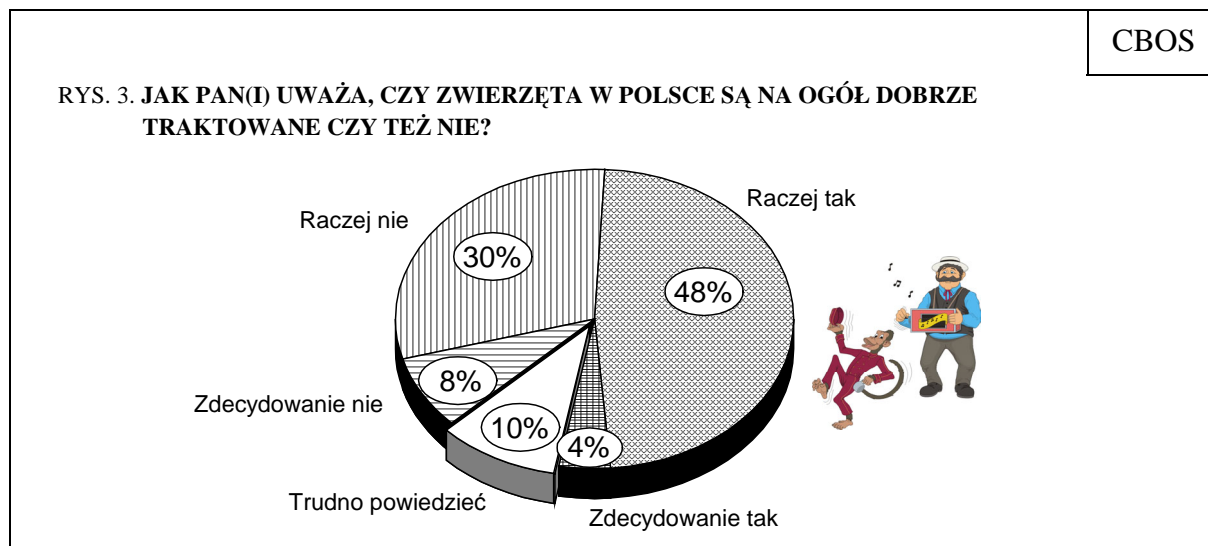
Kto, według Pana(i), powinien coś zrobić w takiej sytuacji - czy powinna to być sprawa:	Wskazania respondentów według terminów badań									
	1996 (N=1070)*					2006 (N=980)*				
	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach									
- każdego, kto coś takiego zauważy	72	24	2	0	2	74	22	1	1	2
- władz lokalnych, samorządowych, np. straży miejskiej	58	29	6	3	4	71	23	3	1	2
- administracji państwowej, np. policji	51	27	12	6	4	67	25	4	2	2
- różnych organizacji i stowarzyszeń społecznych	66	25	4	2	3	64	25	5	2	4

* Odpowiedzi osób, które dostrzegają potrzebę reagowania na nieodpowiednie traktowanie zwierząt

Odpowiedzi badanych w poszczególnych grupach społeczno-demograficznych są bardzo zbliżone. Większe różnice notujemy głównie w stopniu zdecydowania co do konieczności reagowania. Na przykład badani z wyższym wykształceniem są mniej niż pozostali przekonani, że w przypadku maltretowania zwierząt powinny reagować organizacje społeczne. Z kolei badani z najmłodszej grupy wiekowej (poniżej 25 roku życia) częściej niż pozostali deklarowali, że interwencje w sprawach głodzenia czy bicia zwierząt nie powinny być sprawą administracji państwowej, policji. Kobiety oraz osoby, które trzymają w domu jakieś zwierzęta, w większym stopniu są przekonane o konieczności reagowania na przypadki maltretowania zwierząt zarówno przez policję czy straż miejską, jak i organizacje społeczne, a także każdego, kto coś takiego zauważy.

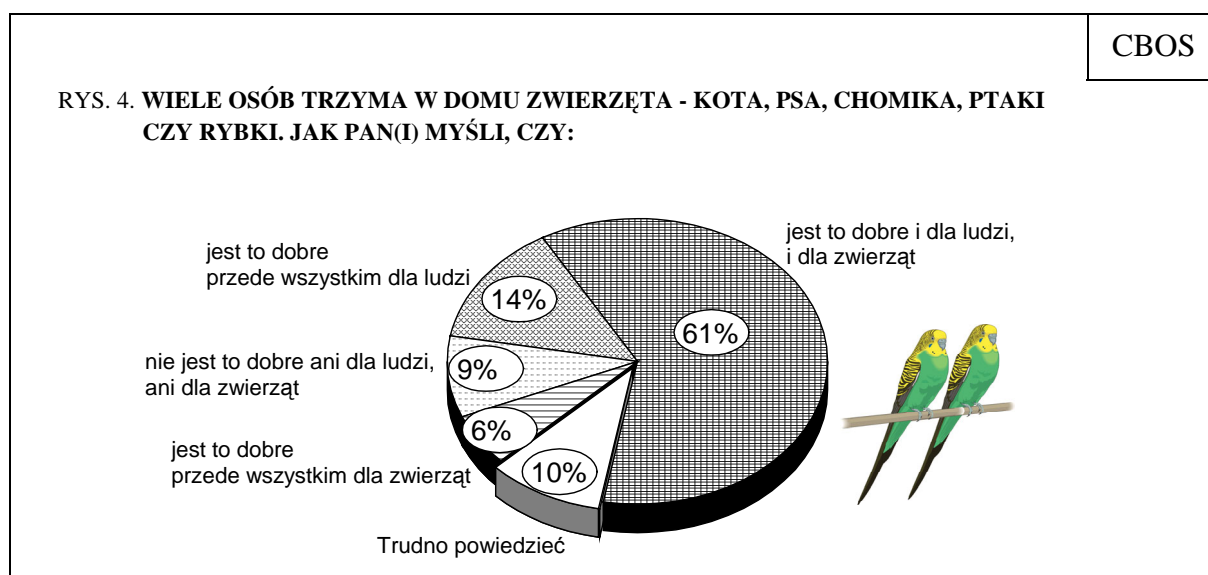
Chociaż tylko jedna trzecia badanych uważa, że zwierzęta w Polsce mają zapewnioną wystarczającą ochronę prawną, ponad połowa (52%) wyraża przekonanie, że są one w naszym kraju dobrze traktowane (choć warto podkreślić, że zaledwie 4% nie ma żadnych wątpliwości w tej sprawie). Prawie dwie piąte respondentów (38%) uważa zaś, że zwierzęta nie są dobrze traktowane.

Trudno powiedzieć, jaki wpływ na uzyskane odpowiedzi mają stale pojawiające się w mediach doniesienia o przypadkach nagannego postępowania ze zwierzętami, a jaki osobiste doświadczenia respondentów. Można zauważyć, że przekonanie o dobrym traktowaniu zwierząt jest bardziej powszechne na wsi i w małych miejscowościach, a wraz ze wzrostem miejscowości maleje. Najwięcej osób wyznających pogląd, że zwierzęta nie są

dobrze traktowane, można znaleźć wśród najmłodszych badanych (54%), natomiast wśród respondentów najlepiej wykształconych zdecydowanie częstsze są opinie o dobrym traktowaniu zwierząt (patrz: tabele aneksowe).

Niemal dwie trzecie badanych (61%) wyraża przekonanie, że trzymanie w domu zwierząt takich jak psy, koty, chomiki, rybki czy ptaki jest dobre zarówno dla tych zwierząt, jak i ich właścicieli. Co siódmy respondent (14%) jest zdania, że trzymanie zwierząt w domu jest dobre przede wszystkim dla ludzi, a co jedenasty (9%) sądzi, że taka sytuacja nie jest dobra ani dla ludzi, ani dla zwierząt. Ci, którzy uważają, że zyskują na tym przede wszystkim zwierzęta, to zaledwie 6% ogółu badanych.

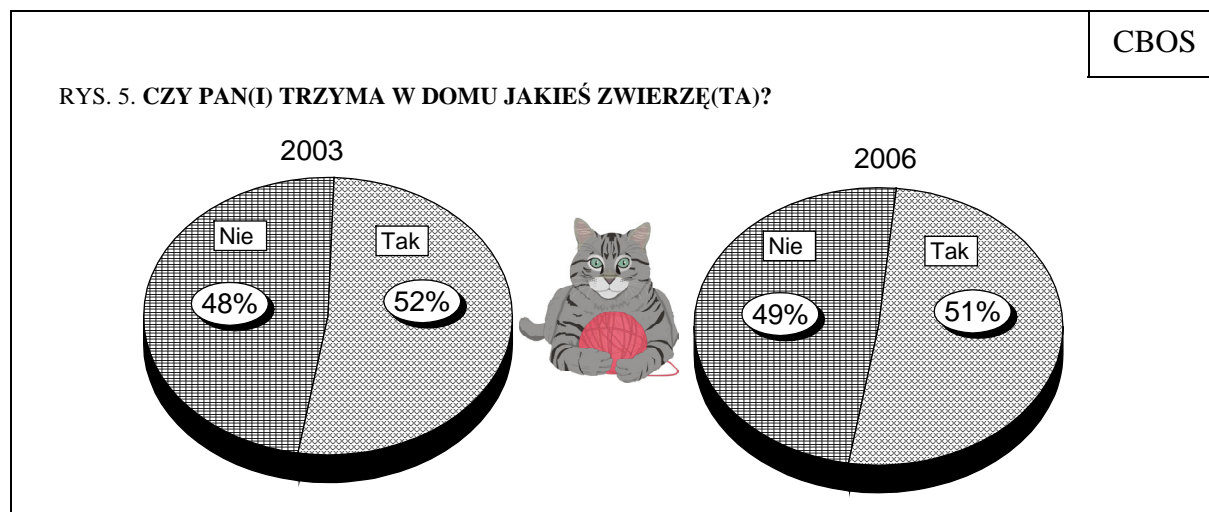
Poglądy na trzymanie zwierząt w domach i decyzje o posiadaniu domowego zwierzęcia okazały się w naszym badaniu bardzo spójne. Ci, którzy mają w domu jakieś zwierzątko, zdecydowanie częściej niż pozostali są przekonani, że korzyść z takiej sytuacji odnoszą obie strony. Z kolei osoby niemające zwierząt znacznie częściej deklarowały, że trzymanie zwierząt w domu nie jest dobre ani dla zwierząt, ani dla ludzi, albo że przynosi korzyść tylko ludziom. Oczywiście jest raczej tak, że to przekonanie o tym, że posiadanie zwierząt domowych jest dla nich i dla ich właścicieli dobre, ma wpływ na decyzję o wzięciu do domu jakiegoś zwierzęcia. Cztery piąte badanych, którzy uważają, że taka sytuacja nie jest dobra ani dla ludzi, ani dla zwierząt (80%), zadeklarowało, że nie ma w domu żadnego zwierzęcia.

Tabela 4

Czy Pan(i) trzyma w domu jakieś zwierzę(ta)?	Wiele osób trzyma w domu zwierzęta - kota, psa, chomika, ptaki czy rybki. Jak Pan(i) myśli, czy:			
	jest to dobre i dla ludzi, i dla zwierząt	jest to dobre przede wszystkim dla zwierząt	jest to dobre przede wszystkim dla ludzi	nie jest to dobre ani dla ludzi, ani dla zwierząt
	w procentach			
Tak	63	45	33	20
Nie	37	55	67	80

O tym, że trzymanie zwierząt w domu nie przynosi korzyści ani tym zwierzętom, ani ludziom, częściej niż przeciętnie przekonani są mieszkańcy wsi, szczególnie zaś rolnicy, oraz osoby z najstarszej grupy wiekowej. Ponadto im wyższe wykształcenie badanych i lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym częstsze opinie, że zwierzęta domowe przede wszystkim uprzyjemniają życie swoim właścicielom, same zaś nic na tym nie zyskują (patrz: tabele aneksowe).

Nieco ponad połowa osób biorących udział w naszym badaniu (51%) zadeklarowała, że ma jakieś zwierzę domowe. Nie zmieniło się to od 2003 roku, kiedy ostatnio pytaliśmy o tę kwestię⁴.

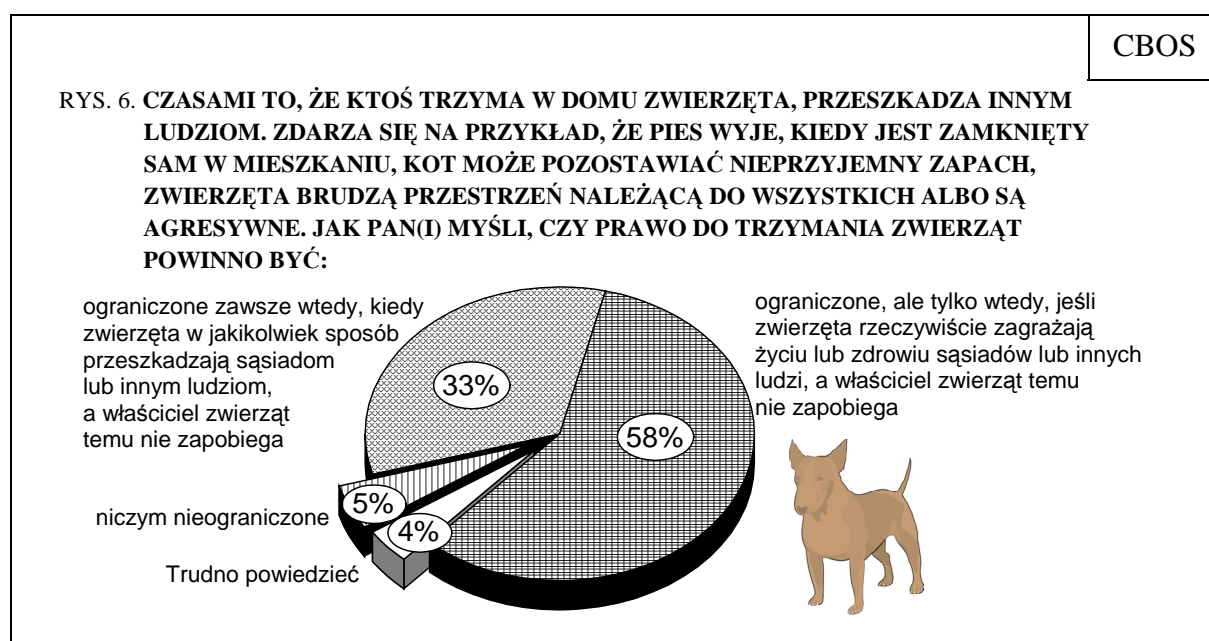
Podobnie jak trzy lata temu do trzymywania zwierząt w domach najrzadziej przyznawali się rolnicy oraz respondenci z dwóch najstarszych grup wiekowych (powyżej 55 roku życia). Natomiast o ile w badaniu z 2003 roku posiadanie zwierząt częściej deklarowali ankietowani dobrze oceniający swoje warunki materialne, o tyle obecnie proporcje się odwróciły.

⁴ Por. komunikat CBOS „Opieka nad zwierzętami domowymi w czasie wakacji”, sierpień 2003.

Im niższa ocena własnych warunków materialnych, a także im niższe deklarowane dochody, tym większy odsetek osób mających jakieś zwierzęta domowe.

Prawo do trzymania zwierząt może być ograniczone, jeśli człowiek nie jest w stanie zapewnić im właściwej opieki czy jeśli znęca się nad nimi (art. 7 ustawy o ochronie zwierząt). Jednak pojawiają się opinie, że powinno się również zakazać trzymania zwierząt, jeśli przeszkadzają one w jakiś sposób ludziom z otoczenia właściciela. Nie stanowi to więc problemu ochrony praw zwierząt, ale raczej konflikt prawa do trzymania zwierząt z innymi prawami obywatelskimi. Ludzie skarżą się na przykład na zabrudzone trawniki lub na to, że nie czują się bezpiecznie na spacerze, jeśli ktoś puszcza swoje psy bez smyczy i kagańca. Bywa, że zwierzętazymane w domu są uciążliwie hałaśliwe albo pozostawiają nieprzyjemne zapachy, które przeszkadzają innym mieszkańcom - dotyczy to szczególnie bloków mieszkalnych.

Zapytaliśmy więc, czy - zdaniem badanych - powinno się w takich sytuacjach ograniczać prawo do trzymania zwierząt. Większość respondentów (58%) wyraziła przekonanie, że prawo takie powinno być ograniczone tylko wtedy, jeśli zwierzęta rzeczywiście zagrażają życiu lub zdrowiu sąsiadów lub innych ludzi, a właściciel zwierząt temu nie zapobiega. Co trzeci badany (33%) jest natomiast zdania, że powinno się zabronić posiadania zwierząt domowych zawsze wtedy, kiedy w jakikolwiek sposób przeszkadzają one sąsiadom lub innym ludziom. Zaledwie co dwudziesty Polak (5%) uważa zaś, że prawo do trzymania zwierząt nie powinno być niczym ograniczane.

Bardziej restrykcyjnie do posiadania zwierząt podchodzą badani najstarsi, dobrze oceniający własne warunki materialne, a także mieszkańcy największych miast. W tych grupach odsetki osób uważających, że powinno się zakazywać trzymania zwierząt, jeśli w jakikolwiek sposób przeszkadzają one sąsiadom bądź innym ludziom, są zdecydowanie wyższe od przeciętnego. Z kolei im młodsi badani, tym częstszy pogląd, że prawo do trzymania zwierząt należy ograniczać, ale tylko w wypadku stwarzania przez nie zagrożenia dla życia bądź zdrowia ludzi.

Opinie w tej kwestii bardzo wyraźnie różnicuje posiadanie zwierząt domowych. Ci, którzy zwierząt nie mają (ale być może sąsiadują z ich właścicielami), o wiele częściej są zwolennikami ograniczania prawa do posiadania zwierząt, jeśli w jakiś sposób przeszkadzają one innym ludziom (patrz: tabele aneksowe).

Opinie na temat praw zwierząt oraz ich właścicieli są równie zróżnicowane jak sposoby traktowania zwierząt. Powszechnemu przekonaniu, że powinno się reagować, kiedy zwierzęta są bite lub głodzone oraz że właściciel zwierzęcia nie ma wobec niego nieograniczonych praw, towarzyszy spora niepewność co do tego, jak rzeczywiście traktowane są zwierzęta w Polsce oraz czy istniejące przepisy prawne zapewniają im wystarczającą ochronę. Większość badanych uważa, że posiadanie zwierząt domowych jest dobre i dla zwierząt, i dla ludzi. Jednak właściciele zwierząt domowych znacząco różnią się w wielu kwestiach od tych, którzy zwierząt nie mają - zapewne z powodu konfliktu interesów tych dwóch grup (dotyczącego głównie większych miast), niezawinionego przez zwierzęta, ale na pewno mającego wpływ na stosunek do nich.

Opracowała

Joanna LEWANDOWSKA

A N E K S

Tabela 1. W Polsce od 1997 roku obowiązuje ustawa o ochronie zwierząt. Jak Pan(i) myśli, czy istniejące przepisy w wystarczający sposób zapewniają ochronę zwierząt czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Nie znam tych przepisów	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	33	28	4	1011
Płeć					
Mężczyźni	39	28	28	5	482
Kobiety	30	38	28	4	529
Wiek					
18-24 lat	25	46	27	2	156
25-34	30	35	32	3	189
35-44	34	34	26	6	170
45-54	42	33	22	4	203
55-64	42	30	25	3	127
65 lat i więcej	35	22	36	8	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	43	27	26	4	375
Miasto do 20 tys.	32	42	22	4	126
20-100 tys.	32	39	24	4	199
101-500 tys.	29	31	35	6	194
501 tys. i więcej mieszk.	24	39	34	3	118
Wykształcenie					
Podstawowe	33	29	32	6	291
Zasadnicze zawodowe	41	30	25	5	260
Średnie	33	37	27	3	350
Wyższe	30	39	26	4	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	34	38	27	1	73
Prac. umysł. niż. szczebla	23	41	32	4	94
Pracownicy fiz.- umysł.	29	38	30	3	71
Robotnicy wykwalifikowani	48	27	20	4	100
Robotnicy niewykwalifik.	37	40	17	5	39
Rolnicy	51	21	23	4	54
Pracujący na własny rach.	26	34	31	8	26
Bierni zawodowo					
Renciści	35	28	32	6	103
Emeryci	37	28	29	6	206
Uczniowie i studenci	22	45	32	1	80
Bezrobotni	32	37	26	5	118
Gospodynie domowe i inni	39	32	27	3	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	35	34	26	5	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	31	44	24	2	54
sekt. pryw. poza rolnict.	34	36	26	4	213
prywatnym gosp. rolnym	48	22	27	3	67
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	40	35	22	2	141
301-500	30	37	27	6	161
501-900	31	35	30	5	202
901-1200	35	39	26	0	78
Powyżej 1200 zł	38	33	26	2	63
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	33	27	6	282
Średnie	35	32	30	4	445
Dobre	34	36	26	4	284
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	32	19	7	57
Raz w tygodniu	38	29	29	4	529
1-2 razy w miesiącu	35	33	26	7	155
Kilka razy w roku	27	37	32	3	170
W ogóle nie uczestniczy	25	49	22	3	99
Poglądy polityczne					
Lewica	35	34	28	3	143
Centrum	32	36	28	3	286
Prawica	38	36	22	3	337
Trudno powiedzieć	31	26	35	7	243
Badani trzymający w domu					
jakieś zwierzę (ta)	34	37	25	4	515
Niemający zwierząt w domu	35	30	30	5	496

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że człowiek, który jest właścicielem jakiegoś zwierzęcia, może z nim zrobić bez ograniczeń to, co chce?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	3	24	71	1	1011
Płeć						
Mężczyźni	1	4	28	65	1	482
Kobiety	1	2	21	75	1	529
Wiek						
18-24 lat	3	2	16	79	1	156
25-34	0	2	21	77	1	189
35-44	0	3	24	72	1	170
45-54	1	5	24	70	0	203
55-64	1	4	29	62	3	127
65 lat i więcej	1	3	34	60	2	165
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	5	31	64	0	375
Miasto do 20 tys.	0	5	22	69	4	126
20-100 tys.	2	2	24	69	3	199
101-500 tys.	1	1	18	78	1	194
501 tys.i więcej mieszk.	1	1	18	80	0	118
Wykształcenie						
Podstawowe	1	4	32	61	2	291
Zasadnicze zawodowe	0	5	25	68	1	260
Średnie	1	2	21	75	1	350
Wyższe	1	0	11	88	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	0	2	12	86	0	73
Prac.umysł.niż.szczebła	1	0	19	79	1	94
Pracownicy fiz.- umysł.	0	1	17	81	1	71
Robotnicy wykwalifikowani	1	6	20	70	3	100
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	28	72	0	39
Rolnicy	0	7	41	52	0	54
Pracujący na własny rach.	0	4	19	78	0	26
Bierni zawodowo						
Renciści	0	3	29	66	2	103
Emeryci	2	4	31	61	3	206
Uczniowie i studenci	4	3	12	81	0	80
Bezrobotni	0	3	29	68	0	118
Gospodynie domowe i inni	0	3	22	73	2	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	0	2	18	79	1	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	0	7	21	70	2	54
sekt. pryw. poza rolnict.	1	2	17	79	1	213
prywatnym gosp. rolnym	0	6	43	51	0	67
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	0	5	21	73	1	141
301-500	1	3	20	76	1	161
501-900	1	1	26	71	1	202
901-1200	2	2	12	82	2	78
Powyżej 1200 zł	2	3	15	81	0	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	3	26	68	2	282
Średnie	1	3	26	69	1	445
Dobre	1	3	20	75	1	284
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	5	23	63	3	57
Raz w tygodniu	0	4	25	70	1	529
1-2 razy w miesiącu	1	1	22	74	3	155
Kilka razy w roku	1	2	25	69	2	170
W ogóle nie uczestniczy	1	4	21	74	0	99
Poglądy polityczne						
Lewica	1	3	23	73	1	143
Centrum	2	3	21	74	1	286
Prawica	1	3	23	72	1	337
Trudno powiedzieć	0	4	31	61	3	243
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę (ta)	1	3	21	74	1	515
Niemający zwierząt w domu	1	4	27	67	2	496

Tabela 3. Jak Pan(i) uważa, czy zwierzęta w Polsce są na ogół dobrze traktowane czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	48	30	8	10	1011
Płeć						
Mężczyźni	5	52	27	6	10	482
Kobiety	4	44	33	10	9	529
Wiek						
18-24 lat	1	39	44	10	5	156
25-34	6	48	30	7	9	189
35-44	5	51	30	7	7	170
45-54	5	49	27	9	11	203
55-64	3	53	25	8	11	127
65 lat i więcej	6	47	26	6	15	165
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	53	25	6	9	375
Miasto do 20 tys.	5	47	28	10	10	126
20-100 tys.	3	44	31	6	15	199
101-500 tys.	3	44	38	8	7	194
501 tys.i więcej mieszk.	1	46	34	14	5	118
Wykształcenie						
Podstawowe	6	47	26	8	14	291
Zasadnicze zawodowe	4	47	29	8	13	260
Średnie	4	45	37	8	6	350
Wyższe	4	60	23	8	5	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6	55	25	9	4	73
Prac.umysł.niż.szczebła	2	55	30	6	7	94
Pracownicy fiz.- umysł.	1	49	38	6	6	71
Robotnicy wykwalifikowani	1	51	31	6	11	100
Robotnicy niewykwalifik.	0	39	39	14	8	39
Rolnicy	10	51	22	0	16	54
Pracujący na własny rach.	7	39	48	4	3	26
Bierni zawodowo						
Renciści	6	50	22	12	10	103
Emeryci	5	46	29	6	14	206
Uczniowie i studenci	2	41	43	8	6	80
Bezrobotni	5	46	27	12	10	118
Gospodynie domowe i inni	10	44	26	8	13	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	2	51	32	8	6	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	2	46	29	14	9	54
sekt. pryw. poza rolnict.	2	49	34	6	8	213
prywatnym gosp. rolnym	9	57	17	3	14	67
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	4	53	26	9	8	141
301-500	4	51	32	8	6	161
501-900	4	46	35	9	7	202
901-1200	4	41	39	8	8	78
Powyżej 1200 zł	4	55	27	11	3	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	3	49	29	9	9	282
Średnie	6	49	29	7	10	445
Dobre	4	46	33	8	10	284
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	49	28	6	11	57
Raz w tygodniu	4	51	29	6	11	529
1-2 razy w miesiącu	7	48	25	10	10	155
Kilka razy w roku	4	43	34	11	8	170
W ogóle nie uczestniczy	4	39	40	11	6	99
Poglądy polityczne						
Lewica	3	49	28	11	9	143
Centrum	4	51	32	6	8	286
Prawica	4	50	29	9	7	337
Trudno powiedzieć	6	41	31	6	16	243
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę (ta)	4	47	32	8	9	515
Niemający zwierząt w domu	5	49	29	7	11	496

Tabela 4. Wiele osób trzyma w domu zwierzęta - kota, psa, chomika, ptaki czy rybki.
 Jak Pan(i) myśli, czy: 1 - jest to dobre i dla ludzi, i dla zwierząt;
 2 - jest to dobre przede wszystkim dla zwierząt; 3 - jest to dobre przede
 wszystkim dla ludzi; 4 - nie jest to dobre ani dla ludzi, ani dla zwierząt

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	6	14	9	10	1010
Płeć						
Mężczyźni	60	6	16	9	10	482
Kobiety	62	7	13	9	9	529
Wiek						
18-24 lat	63	9	17	6	6	156
25-34	64	3	18	5	10	189
35-44	65	8	13	7	6	170
45-54	63	5	11	12	9	203
55-64	58	6	17	8	11	126
65 lat i więcej	53	7	11	14	15	165
Miejsce zamieszkania						
Wies	59	9	10	12	11	375
Miasto do 20 tys.	60	5	20	6	9	126
20-100 tys.	57	7	18	9	9	199
101-500 tys.	67	3	11	5	13	194
501 tys.i więcej mieszk.	66	2	22	8	1	118
Wykształcenie						
Podstawowe	57	9	10	8	16	291
Zasadnicze zawodowe	65	6	12	11	6	259
Średnie	59	4	18	10	8	350
Wyższe	68	2	21	2	6	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	71	3	20	0	6	73
Prac.umysł.niż.szczebła	63	4	16	7	10	94
Pracownicy fiz.- umysł.	59	4	17	10	10	71
Robotnicy wykwalifikowani	59	9	15	8	8	100
Robotnicy niewykwalifik.	56	14	18	10	2	39
Rolnicy	52	2	10	24	12	54
Pracujący na własny rach.	70	4	11	3	12	26
Bierni zawodowo						
Renciści	67	7	12	8	7	103
Emeryci	52	6	13	13	15	206
Uczniowie i studenci	70	10	16	3	2	80
Bezrobotni	63	8	11	7	11	118
Gospodynie domowe i inni	67	0	14	7	11	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	56	7	18	9	9	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	60	8	18	6	7	54
sekt. pryw. poza rolnict.	68	5	14	6	8	212
prywatnym gosp. rolnym	54	2	11	22	11	67
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	59	9	15	9	8	141
301-500	66	5	14	6	9	161
501-900	60	8	16	8	8	201
901-1200	58	2	21	9	9	78
Powyżej 1200 zł	66	3	16	9	5	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	63	7	9	10	11	282
Średnie	62	6	15	8	10	444
Dobre	58	6	19	9	9	284
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	44	13	19	7	17	57
Raz w tygodniu	60	6	15	11	8	528
1-2 razy w miesiącu	65	5	12	9	10	155
Kilka razy w roku	61	6	12	7	13	170
W ogóle nie uczestniczy	72	3	16	3	7	99
Poglądy polityczne						
Lewica	59	5	24	3	8	143
Centrum	62	7	11	11	8	286
Prawica	64	5	15	9	7	337
Trudno powiedzieć	57	7	12	8	16	243
Badani trzymający w domu jakieś zwierzę(ta)	76	5	9	4	6	515
Niemający zwierząt w domu	46	7	20	14	14	495

Tabela 5. Czasami to, że ktoś trzyma w domu zwierzęta, przeszkadza innym ludziom. Zdarza się na przykład, że pies wyje, kiedy jest zamknięty sam w mieszkaniu, kot może pozostawiać nieprzyjemny zapach, zwierzęta brudzą przestrzeń należąca do wszystkich albo są agresywne. Jak Pan(i) myśli, czy prawo do trzymania zwierząt powinno być: 1 - niczym nieograniczone; 2 - ograniczone, ale tylko wtedy, jeśli zwierzęta rzeczywiście zagrażają życiu lub zdrowiu sąsiadów lub innych ludzi, a właściciel zwierząt temu nie zapobiega; 3 - ograniczone zawsze wtedy, kiedy zwierzęta w jakikolwiek sposób przeszkadzają sąsiadom lub innym ludziom, a właściciel zwierząt temu nie zapobiega

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	58	33	4	1011
Płeć					
Mężczyźni	5	57	34	3	482
Kobiety	4	60	31	5	529
Wiek					
18-24 lat	4	71	24	1	156
25-34	3	61	33	3	189
35-44	6	63	27	4	170
45-54	6	56	35	3	203
55-64	8	51	35	6	127
65 lat i więcej	3	47	41	9	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	57	32	5	375
Miasto do 20 tys.	8	55	32	6	126
20-100 tys.	4	60	31	6	199
101-500 tys.	4	63	31	2	194
501 tys. i więcej mieszk.	2	57	41	0	118
Wykształcenie					
Podstawowe	5	54	33	7	291
Zasadnicze zawodowe	8	56	31	5	260
Średnie	4	60	34	2	350
Wyższe	0	68	32	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	69	31	0	73
Prac.umysł.niż.szczebła	3	71	25	1	94
Pracownicy fiz.- umysł.	7	68	20	5	71
Robotnicy wykwalifikowani	5	51	43	2	100
Robotnicy niewykwalifik.	9	57	33	0	39
Rolnicy	4	48	40	8	54
Pracujący na własny rach.	0	62	38	0	26
Bierni zawodowo					
Renciści	9	52	31	8	103
Emeryci	3	51	39	7	206
Uczniowie i studenci	1	69	30	0	80
Bezrobotni	9	63	23	5	118
Gospodynie domowe i inni	7	47	43	3	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	3	61	34	2	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	54	39	4	54
sekt. pryw. poza rolnict.	4	69	26	1	213
prywatnym gosp. rolnym	4	49	41	6	67
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	8	59	27	6	141
301-500	5	57	37	1	161
501-900	3	56	38	3	202
901-1200	1	54	41	3	78
Powyżej 1200 zł	9	63	28	0	63
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	55	32	6	282
Średnie	5	61	29	5	445
Dobre	2	57	39	2	284
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	58	30	7	57
Raz w tygodniu	5	57	35	3	529
1-2 razy w miesiącu	2	59	33	5	155
Kilka razy w roku	8	59	28	5	170
W ogóle nie uczestniczy	3	65	29	3	99
Poglądy polityczne					
Lewica	6	60	34	1	143
Centrum	5	66	27	2	286
Prawica	5	59	35	1	337
Trudno powiedzieć	5	48	35	12	243
Badani trzymający w domu					
jakieś zwierzę(ta)	5	67	24	3	515
Niemający zwierząt w domu	4	49	41	5	496